

Svar på Eva Tawasolis och Eve Rämös samt 17 andra ledamöters motion om att stärka trädkrontäckningen i Vanda och sträva efter en nivå på 30 % i varje stadsdel

VD/6993/00.02.00.03/2025

TeA/JK/SP/JNu/ LMu/SMä/ EEi/ JBa/SOn/JK/AP

Eva Tawasoli och **Eve Rämö** samt 17 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

EU:s förordning om restaurering av natur (EU 2024/1143) ålägger medlemsstaterna att se till att trädkronorna täcker minst en tiondel av stadsarealen fram till 2030. Vanda som helhet uppfyller detta minimikrav: stadens genomsnittliga trädkrontäckning är cirka 35 %. Skillnaderna mellan stadsdelarna är dock stora och vissa områden ligger betydligt under den nivå som forskarna rekommenderar. Enligt forskare från Co-Carbon-projektet och Aalto-universitetet bör städerna sikta på minst 30 % trädkrontäckning i varje stadsdel för att uppnå betydande fördelar i fråga om koldioxidbindning, dagvattenhantering, utjämning av stadstemperaturer och invånarnas välbefinnande. Att öka trädkrontäckningen och bevara det befintliga trädbeståndet är också viktigt med tanke på anpassningen till klimatförändringen och bekämpningen av utarmningen av naturen. Enligt Vandas kartor över trädkrontäckningen¹ är trädbeståndet i flera stadsdelar – såsom Backas (9%), Dickursby (11,2%) och Viertola (13,8%) – anmärkningsvärt gles. Om man fortsätter att bygga enligt nuvarande principer, finns det enligt forskarna en risk att EU:s restaureringsmål kommer att underskridas klart i framtiden. Samtidigt betonar forskarna att uppföljningen och utvecklingen av trädbeståndet bör ske på stadsdels- och kvartersnivå och inte enbart på stadsnivå. På så sätt kan man identifiera de områden där åtgärderna är mest brådskande och effektiva.

Vi ledamöter som undertecknat motionen föreslår att Vanda stad:

1. Utreder trädkrontäckningens nuvarande tillstånd och utvecklingstrender på stadsdels- och kvartersnivå med hjälp av till exempel Co-Carbon-projektets material och stadsmättningsdata.
2. Sätter som mål att trädkrontäckningen i varje stadsdel ska vara 30 % på lång sikt och inkluderar detta mål i Vandas klimat- och naturmål.
3. Säkerställer att de aktörer som ansvarar för planeringen och styr byggandet har tydliga skyldigheter och tillräcklig övervakning för att bevara och öka trädbeståndet.

Stadsfullmäktige 20.10.2025 § 18

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Eva Tawasolis och Eve Rämös samt 17 andra ledamöters undertecknade motion om att stärka trädkrontäckningen i Vanda och sträva efter en nivå på 30% i varje stadsdel

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande i sitt svar:

Trädkrontäckningens nuvarande tillstånd och material

I CO-CARBON-projektet har man utrett trädkrontäckningens nuvarande tillstånd i Vanda, i hela staden och enligt stadsdel. Enligt mätningarna i CO-CARBON-projektet är trädkrontäckningen i Vanda 35 %. Som trädkrontäckningsmaterial användes det dataset om marktäcket från 2024 (HRM, 2025) som baserar sig på laserskanning producerad av Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Materialet är i vektorformat och där har trädbeståndet klassificerats enligt höjdklass i 2–10 m, 10–15 m, 15–20 m och över 20 m högt trädbestånd. Materialets nominella upplösning är 3*3 meter. I beräkningen inkluderades trädbestånd med en höjd på över 2 meter. (<https://cocarbon.fi/tutkimus/latvuspeittokartasto/>)

Trädbeståndet i Vanda varierar enligt stadsdel från 64 % i Sottungsby till 9 % i Backas.

Trädkrontäckningen i olika områden påverkas inte bara av tätheten och typen av byggandet, men också av landskapets historia. Trädkrontäckningen i Vanda är mindre än i Esbo, bland annat därför för att det finns många åkrar och en flygplats i Vanda. Trädkrontäckningen är liten i de områden som före byggandet mestadels har varit åker. Trädkrontäckningen är också liten i arbetsplatsområden där det finns stora asfaltsplaner och stora byggnader, men inte områden reserverade för rekreation.

I Vanda används HRM:s dataset om marktäcket för att utarbeta olika analyser, bland annat för beräkningen av den regionala grönytefaktorn och som bakgrundsmaterial för utredningen om värmeöar (https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/L%C3%A4mp%C3%B6saarekeselvitys_Vantaa_20260204.pdf). Trädkrontäckningen granskas också i samband med dispositionsplaner och detaljplaneringen bland annat med hjälp av flygbilder och terrängbesök.

Trädkrontäckningens utvecklingstrender och metoder som används för att stödja trädkrontäckningen

Enligt MDI:s befolkningsprognos som publicerades 2025 ökar befolkningen i Vanda kraftigt i alla scenarier (<https://www.mdi.fi/vaestoennuste/>). I generalplanen har man berett sig på att befolkningen ökar. Enligt generalplanen kommer staden att förtätas och kompletteras med stöd av spårtrafiken. I en allt tätare stad finns det mindre plats för träd. Trädkrontäckningens utvecklingstrender är ofta nedåtgående i en stadsstruktur som förtätas och kompletteras, särskilt i områden med hög trädkrontäckning.

Trädkrontäckningen är ett av stadsplaneringens delområden som kan utvecklas i förhållande till andra mål och värden i området. Det är inte möjligt eller ens önskvärt att ha samma trädkrontäckning i alla områden. 30 % trädkrontäckning är önskvärt särskilt i bostadsområdena. Funktionella orsaker kan minska möjligheten till trädkrontäckning till exempel på flygplatsen eller i logistikområden. Åkrar och ängar kan ha värden som hänför sig till både kulturmiljön och den biologiska mångfalden, vilka skulle försvinna om trädkrontäckningen är 30 %.

Samtidigt som stadsstrukturen förtätas på grund av hållbarhet inom mobilitet och markanvändning, strävar man ändå efter att trygga grönskan i miljön och fastställa gränsvärden för denna. En tillräcklig stadsgrönska och trädkrontäckning tryggas i samband med planläggningen på många olika sätt.

Ett mål i Vandas stadsstrategi 2026–2029 är: vi utökar stadsgrönskan och närnaturens tillgänglighet. Inom stadsmiljöns verksamhetsområde mäter man detta strategimål med hjälp av en mätare för regional gröneffektivitet i dispositionsplaner och detaljplaner som i betydande grad påverkar stadsgrönskans mängd eller kvalitet, med tomtspecifik gröneffektivitet i alla detaljplaner och bygglov relaterade till detaljplaner som har fastställts efter 2020, samt med resultaten från granskningarna av grönområdenas dimensionering och tillgänglighet (SAAVU).

Med gröneffektivitet avses mängden yta som är täckt av vegetation och annan yta som släpper igenom regnvatten i förhållande till arealen i det område som granskas. Med hjälp av gröneffektivitetsmetoden

skapar man gröna och trivsamma bostadsmiljöer som stöder den biologiska mångfalden i en stad som förtätas. I detaljplaneringen har det fastställts 1.9.2020 att uppnåendet av gröneffektiviteten ska granskas i alla detaljplaner. Gröneffektivitet kan också förutsättas i undantagslov eller avtal. För gröneffektiviteten finns ett målsättningstal enligt markanvändningen som ska uppnås i detaljplanen och bygglovet.

Gröneffektiviteten beräknas med Vandas IWater-räknare. Grönytefaktorn för de träd som ska bevaras är den högsta möjliga i räknaren, och grönytefaktorn för de träd som ska planteras är också hög. Fastställandet av gröneffektivitet i detaljplanerna leder alltså till att träd bevaras och planteras på gårdarna.

Från och med detta år beräknar vi gröneffektiviteten också med ett verktyg för regional gröneffektivitet. Den regionala grönytefaktorn beräknas för rätt så vidsträckta områden medan den tomtspecifika gröneffektivitet fastställs för tomter eller kvarter. Verktyget utvecklades mellan 2024 och 2025 i projektet om utvärdering och förstärkning av grönstrukturen i planeringen av urban markanvändning (ARVO). Under den här perioden gjordes beräkningar för flera pilotprojektområden, och utifrån beräkningen ställdes det upp mål för den fortsatta planeringen. I beräkningen av den regionala grönytefaktorn utreder man om planeringslösningarna är sådana att de i tillräcklig utsträckning stöder begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den, den biologisk mångfalden och människornas välbefinnande. En av bakgrundsuppgifterna för beräkningen av dessa värden är samma dataset om marktäcket från HRM som låg till grund för CO-CARBON-beräkningen. Beräkningen av den regionala grönytefaktorn ger en mångsidigare bild av saken än trädkrontäckningen och omfattar också trädbeståndet i de allmänna områdena till skillnad från den tomtspecifika gröneffektiviteten.

Lagen om områdesanvändning förutsätter att det i generalplaner och detaljplaner reserveras tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation (39 § och 54 §). Områden som lämpar sig för rekreation reserveras så att de lätt kan nås från hemmen. I Vanda har grönområdenas tillräcklighet konkretiserats genom anvisningarna för grönområdenas dimensionering och tillgänglighet (SAAVU), vars riktvärden ska uppfyllas i detaljplaner och dispositionsplaner. Största delen av de områden som reserverats för rekreation är skog.

Den första punkten i stadsträdmanifestet i CO-CARBON-projektet är "Bevara det befintliga trädbeståndet, särskilt gamla träd och enhetliga trädbevuxna områden". I Vanda har man redan i nästan tio år utarbetat ett register över värdeträd med fokus på tomter. I registret finns numera över 8 000 träd. Värdeträden är långvariga, friska och livskraftiga och under rätt förhållanden kan de bevaras trots byggarbeten. Registret över värdeträd hjälper till att beakta det befintliga trädbeståndet vid utarbetandet av detaljplaner och då bygglov övervägs. Det finns också ett register över gatuträd. Registret över gatuträd har sammanställts 2020–2022. År 2025 har det gjorts en värdeklassificering av gatuträd som baserar sig på geografisk data. Man väntar på resurser för att kunna uppdatera registret över gatuträd. I detaljplaner och undantagslov kan det krävas att trädbeståndet bevaras eller ökas.

Hela stadens trädkrontäckning påverkas av avverkningar i skogar som inte ägs av staden, och staden har begränsade möjligheter att påverka dessa. I vissa områden kan det förutsättas tillstånd för miljöåtgärder och i tillståndet ställas villkor för avverkning.

En nationell restaureringsplan enligt EU:s förordning om restaurering av natur ska utarbetas för Europeiska kommissionen senast den 18 augusti 2026. Där fastställs bland annat de urbana ekosystemområden där trädkrontäckningen följs upp. Utvärderingen av utvecklingstrenderna för

stadsgrönskan och trädkrontäckningen vidareutvecklas i fortsättningen med beaktande av de målnivåer som fastställs i den nationella restaureringsplanen. Vi utvecklar för tillfället metoder för uppföljning av trädkrontäckningen i varje stadsdel och i varje kvarter.

Mål för trädkrontäckningen i Vandas stadsstrategi 2026–2029

Ett mål i Vandas stadsstrategi 2026–2029 är: "Vi är naturpositiva senast år 2030". Målet för stadsmiljöns verksamhetsområde är "Vi utökar den biologiska mångfalden för att uppnå naturpositivitet." En mätare är omfattningen av stadens trädbestånd och grönområden %. Målet är att omfattningen av stadens trädbestånd ökar. Trädkrontäckningen i hela Vandas bebyggda område utökas aktivt i ett stadsliknande område. Ett långsiktigt mål (30 år) är att utöka trädkrontäckningen till 30 procent.

Fastställandet av Vandas klimat- och naturmål och mätarna för dessa fortsätter i miljöprogrammet.

Bestämmelserna i detaljplaner och generalplanen förpliktar till att bevara eller öka trädbeståndet

I planprojekten förs varierande (bl.a. planläggning, landskap, rekreatjonsbruk, natur, trafik, vattentjänster, gatu- och parkplanering) dialoger om utrymmesreserveringarna för trädbeståndet (bevarade och nya) och om trädens behov, och man samordnar trädbeståndet och andra utrymmesreserveringar genom förhandlingar.

I generalplanen har det förordnats att de flesta områden ska byggas gröneffektivt. I detaljplanen fastställs målnivån för gröneffektiviteten och vilka träd som ska bevaras och där ges också andra bestämmelser om den växtlighet som ska bevaras eller planteras.

Planering, byggande och underhåll av parker och gator

I planeringen av park - och gatumiljön är riktlinjen redan nu att det befintliga trädbeståndet ska bevaras så mycket som möjligt. Dessutom kommer möjligheten att öka trädbeståndet i framtiden att utredas från fall till fall i samband med grundliga förbättringar av parker, gator och öppna platser. En del funktioner i parker och på gator, t.ex. färdvägar eller underjordisk infrastruktur tar dock upp mycket utrymme och vid placeringen av träd bör man förutom trädkrontäckningen också ta i beaktande att rotsystemet har tillräckligt med utrymme. Genom att minska det utrymme som reserverats för biltrafik och parkeringsplatser längs gatorna skulle det finnas mer utrymme för gatuträden. Det kommer också i fortsättningen att finnas en efterfrågan på öppna parker, så det går inte att plantera igen alla öppna parkområden.

I riktlinjerna för gatuträd i Vanda (stadsrådsnämnden 13.8.2025) har man behandlat trädens behov, värde och egendomsförvaltning. Syftet med riktlinjerna för gatuträd är att främja bevarandet och en hållbar ökning av gatuträden. Riktlinjerna för gatuträd finns i bilagan till nämndbehandlingen 13.8.2025 och som en sammanfattning på stadens webbplats: <https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-rakentaminen/kadut-ja-puistot/vantaan-katupuulinjaus>

Målen för riktlinjerna för gatuträd är att trygga gatuträdens livslängd, öka antalet gatuträd, trygga den biologiska mångfalden och sammanställa, utöka och dela information om gatuträd. Åtgärdsförslag, process, tidsperiod och utmaningar har fastställts för målen. Man har redan kunnat påverka trädens bevarande genom en ersättningsprislista för skador på gatuträd. Beslut om prislistans ikraftträdande (1.9.2025) fattades i samband med riktlinjerna för gatuträd.

Utmaningen med att implementera flera av åtgärdsförslagen i Vandas riktlinjer för gatuträd 2025 är bristen på resurser. Resurserna för gatumiljöplaneringen och styrningen av planeringen samt

underhållet är bristfälliga och det finns behov bland annat för en expert på trädvård, dvs. en arborist och en person som övervakar frågor angående grönskan inom byggandet.

Anvisningarna för stadsrummet när det gäller gatuträd har preciserats sommaren 2025. Anvisningarna för stadsrummet kan vid behov uppdateras ytterligare. Riktlinjerna för gatuträd kompletteras för närvarande med en del som gäller parkträd. På så sätt kompletteras riktlinjerna, precis som i de andra stora städerna i Finland, till riktlinjer för stadsträd.

Byggnadsordning

I det ändrade ändringsförslaget för Vanda stads byggnadsordning 10.3.2026 har nya paragrafer föreslagits: 31 § Bevarande och utökning av träd på en tomt och 32 § Gröneffektivitet. Dessa paragrafer skulle medföra fler skyldigheter som tryggar trädkrontäckningen, särskilt i områden med äldre detaljplaner. Enligt förslagen ska det lämnas kvar tillräckligt med träd på en tomt och träden ska skyddas under byggarbeten. För avverkning av träd på tomten skulle det krävas ett tillstånd för miljöåtgärder, med undantag av välgrundade skäl, såsom fallrisk. Målnivåerna för gröneffektivitet bör även i fortsättningen uppnås också i sådana områden som omfattas av planer som utarbetats före 2020, och där det inte föreskrivs om gröneffektiviteten. Byggnadsordningen återremitterades för ny beredning.

Byggnadstillsyn

Byggnadstillsynens skyldighet är att övervaka att (detalj)planbestämmelserna följs. I de nya detaljplanerna och i undantagsbesluten har det fastställts en målnivå för gröneffektivitet, och byggnadstillsynen följer upp hur målnivån uppnås under hela projektet.

Byggnadstillsynen:

- kontrollerar att gröneffektivitetskalkylen motsvarar planen för gården och planteringarna
- bedömer om gröneffektivitetens målnivå uppnås enligt planerna
- övervakar under byggandet att gården anläggs enligt godkända planer och att målnivån för gröneffektiviteten uppnås även i praktiken.

Vid byggnadstillsynen finns det en anställd som har specialiserat sig på trädbeståndssyner och inspektioner av hur gröneffektiviteten har uppnåtts.

Stadsstyrelsen 13.4.2026 § 16

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Eva Tawasoli, Eve Rämö och de 17 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och att
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 27.4.2026 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsfullmäktige 25.5.2026 § 19**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Bilaga:

- Eva Tawasolis och Eve Rämös samt 17 andra ledamöters undertecknade motion om att stärka trädkrontäckningen i Vanda och sträva efter en nivå på 30% i varje stadsdel

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Laura Muukka +358 (0)50 3029396, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)